

تأثیر برخی عوامل اقلیمی بر حضور بچه ماهیان در آب های شمال غربی خلیج فارس

هوشنگ انصاری^{1*}؛ سیمین دهقان مدیسه¹

¹ پژوهشکده آبی پروری جنوب کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اهواز

*مسئول مکاتبات: hooshang_ansari@yahoo.com

چکیده: این مطالعه جهت بررسی ارتباط برخی عوامل اقلیمی بر روند تغییرات حضور بچه ماهیان در طول سال به منظور اعمال روش های بهینه مدیریت و امکان حفظ ذخایر ارزشمند آنها و همچنین امکان استفاده از نتایج در بهره برداری مطلوب از ماهیان بالغ اقتصادی منطقه است. این بررسی که در منطقه شمال غربی خلیج فارس در آب های ساحلی خوزستان در شرق و غرب کانال خور موسی در سال 1396 توسط نمونه برداری با تور ترال میگو انجام شد و 54 خانواده از ماهیان شامل 83 گونه شناسایی شدند. از نظر شرایط آبنگاری از ویژگی های منطقه غربی ورود حجم عظیم آب از اروند رود، پرآب ترین رود منطقه و همچنین بهمنشیر است که به همراه آب ورودی میزان زیادی مواد مغذی را به همراه خود وارد دریا می نماید و مناطق مصبی را در دهانه به وجود می آورند. در این مطالعه تعداد گونه، گونه های غالب و میزان هم پوشانی مطالعات مختلف در منطقه و همچنین ارتباط آنها با برخی عوامل اقلیمی از جمله دبی رودخانه و عوامل کیفی آب مقایسه شده اند. مطالعه حاضر نشان می دهد که تنوع نسبتاً بالایی از ماهیان در منطقه به ویژه در مرحله جوانی وجود دارد که دوره حساس جوانی خود را در آب های ساحلی خوزستان می گذرانند. منابع دیگر از ترکیب صید ترال، 31 گونه ماهی که متعلق به 29 خانواده را در خوریات ماهشهر شناسایی کرده اند که 26 گونه ماهی شناسایی شده در منابع با نتایج مطالعه حاضر مشابه بودند. از عوامل اثرگذار روی تغییر در پراکنش زمانی ماهیان، مهاجرت های فصلی (مانند مهاجرت ماهیان دریایی به مناطق لب شور) همچنین چرخه زادآوری و تغییرات در دما و شوری و نیز کاهش فشار شکارچیان است. با بررسی ساختار جوامع و پویایی لارو ماهیان و ماهیان جوان افزایش گونه ها در تابستان و بهار بیانگر این مطلب است که خوریات، منطقه نوزادگاهی و تغذیه ای این گونه ها در فصول پر تولید است. پراکنش غیر تصادفی گونه ها می تواند مربوط به عوامل زیستی مانند اثرات متقابل گونه ها یا دیگر عوامل مانند شباهت ها و یا تفاوت ها در توانایی پراکنش یا نیازمندی های محیطی گونه باشد. یکی از مهم ترین رودخانه هایی که به سواحل غربی استان وارد می شود، بهمنشیر است. بررسی دبی این منبع آبی نشان می دهد که از سال 1368 تا 1395 روند کاهشی شدید داشته و همین موضوع کاهش تنوع در سواحل غربی استان را سبب شده است. همچنین کاهش صید در آب های منطقه و کشورهای همجوار، کویت و عراق مشاهده شده است. نخستین گام در مدیریت ذخایر می تواند نگهداری سلامت محیط زیست دریایی، برنامه ریزی های منظم جهت پایش تأثیرات عوامل اقلیمی بر این ذخایر ارزشمند، کاهش تلاش صید، اجرای سخت گیرانه فصول ممنوعیت صید و ایجاد مناطق صید ممنوع باشد. برای تخمین و پیش بینی میزان ذخایر آینده آبیان در منطقه، چند سال مطالعه پیاپی با نمونه برداری استاندارد از همه عوامل اقلیمی تأثیرگذار، ضروری است.

کلیدواژه ها: بچه ماهی، خلیج فارس، خوزستان، عوامل اقلیمی